

Bruselj, 19. december 2022
(OR. en)

16241/22

Medinstitucionalna zadeva:
2022/0393(NLE)

ENER 706
ENV 1332
COMPET 1066
TRANS 807
CONSOM 356
IND 575
ECOFIN 1361
FISC 268

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	15855/22
Št. dok. Kom.:	15031/22
Zadeva:	Predlog UREDBE SVETA o vzpostavitvi popravnega mehanizma za trg, ki bo državljane in gospodarstvo zaščitil pred previsokimi cenami

V prilogi vam pošiljamo besedilo predloga uredbe Sveta o vzpostavitvi popravnega mehanizma za trg, ki bo državljane in gospodarstvo zaščitil pred previsokimi cenami, potem ko je Svet PTE (energija) na seji 19. decembra 2022 dosegel politični dogovor.

Priloženo besedilo bo pregledala pravnolingvistična služba.

Svet je za sprejetje te uredbe sklenil odobriti uporabo pisnega postopka.

2022/0393 (NLE)

Predlog

UREDBA SVETA

o vzpostavitvi popravnega mehanizma za trg, ki bo državljane in gospodarstvo zaščitil pred previsokimi cenami

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 122(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropske centralne banke¹,

ob upoštevanju naslednjega:

¹ Mnenje z dne 2. decembra 2022 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

- (1) Neizzvana in neupravičena vojaška agresija Ruske federacije (v nadaljnjem besedilu: Rusija) proti Ukrajini in rekordno zmanjšanje dobave zemeljskega plina iz Rusije državam članicam ogrožata zanesljivost oskrbe v Uniji in njenih državah članicah. Hkrati sta izsiljevanje z oskrbo s plinom in manipulacija trga s strani Rusije z namernimi motnjami pretoka plina povzročila strmo rast cen energije v Uniji. Spreminjajoče se dobavne poti, ki so privedle do prezasedenosti evropske plinske infrastrukture, potreba po iskanju alternativnih virov oskrbe s plinom in sistemi oblikovanja cen, ki niso prilagojeni razmeram krize pri oskrbi, so prispevali k nestanovitnosti in hitri rasti cen. Višje cene zemeljskega plina ogrožajo gospodarstvo Unije zaradi trajne visoke inflacije, ki jo povzročajo višje cene električne energije in ki spodkopava kupno moč potrošnikov, ter zaradi zviševanja proizvodnih stroškov, zlasti v energijski intenzivni industriji, in resno ogrožajo zanesljivost oskrbe.
- (2) Leta 2022 so bile cene zemeljskega plina izjemno nestanovitne, pri čemer so nekatere referenčne vrednosti avgusta 2022 dosegle rekordne vrednosti. Nenormalna raven cen zemeljskega plina, zabeležena avgusta 2022, je bila posledica več dejavnikov, vključno s krhkim ravnovesjem med ponudbo in povpraševanjem v povezavi s polnjenjem skladišč in zmanjšanjem pretoka po plinovodih, bojznijo pred nadaljnjimi motnjami dobave in tržnimi manipulacijami s strani Rusije ter mehanizmom oblikovanja cen, ki ni bil prilagojen takšnim skrajnim spremembam povpraševanja in ponudbe ter je še pospešil pretirano rast cen. Medtem ko so bile cene v prejšnjem desetletju znotraj razpona med 5 EUR in 35 EUR na MWh, so evropske cene zemeljskega plina dosegle ravni, ki so bile za 1 000 % višje od preteklih povprečnih cen v Uniji. S terminskimi pogodbami za plin (trimesečni/četrtni produkti) v okviru nizozemskega Title Transfer Facility (TTF), s katerimi se trguje na borzi ICE Endex², se je trgovalo na ravni, ki je bila nekoliko nižja od 350 EUR/MWh, pogodbe TTF za plin za dan vnaprej pa so na borzi European Energy Exchange (EEX) dosegle ceno 316 EUR/MWh. Cene plina še nikoli niso dosegle ravni, kakršne so bile zabeležene avgusta 2022.

² ICE ENDEX je ena glavnih energetskih borz v Evropi. Omogoča regulirano trgovanje s terminskimi pogodbami in opcijami na plin za nizozemsko trgovalno vozlišče Title Transfer Facility (TTF).

- (3) Po poškodbah plinovoda Severni tok 1, ki so verjetno posledica sabotaže septembra 2022, ni možnosti, da bi se dobava plina iz Rusije v Unijo v bližnji prihodnosti vrnila na raven pred vojno. Evropski potrošniki in podjetja so še vedno izpostavljeni očitnemu tveganju morebitnih nadaljnjih dogodkov, ki bi lahko povzročili gospodarsko škodo zaradi nenadnega porasta cen na trgu plina. Nepredvidljivi dogodki, kot so nesreče ali[...] sabotaža plinovodov, ki motijo oskrbo Evrope s plinom ali dramatično povečajo povpraševanje, lahko ogrozijo zanesljivost oskrbe. Tržne napetosti in živčnost, ki jih je povzročil strah pred nenadnim pomanjkanjem, se bodo verjetno nadaljevale tudi po tej zimi in v naslednje leto, saj se pričakuje, da bosta prilagoditev motnjam v dobavi ter vzpostavitev novih dobavnih razmerij in infrastrukture trajali eno ali več let.
- (4) Čeprav obstajajo izvedeni finančni instrumenti, povezani z drugimi virtualnimi trgovalnimi točkami (v nadaljnjem besedilu: VTP), se kot „standardni“ približek cene na evropskih trgih plina običajno obravnava Title Transfer Facility (v nadaljnjem besedilu: TTF) na Nizozemskem. Razlog za to je običajno visoka likvidnost, ki je posledica več dejavnikov, vključno z njegovo geografsko lego, zaradi česar je TTF v predvojnem okolju lahko prejemal zemeljski plin iz več virov, vključno z znatnimi količinami iz Rusije. Zato se ta cena pogosto uporablja kot referenčna cena v formulah za oblikovanje cen v pogodbah o dobavi plina ter kot osnova za ceno pri operacijah zavarovanja/izvedenih finančnih instrumentov po vsej Uniji, tudi v vozliščih, ki niso neposredno povezana s TTF. Po tržnih podatkih je vozlišče TTF v prvih osmih mesecih leta 2022 predstavljalo približno 80 % zemeljskega plina, s katerim se je trgovalo v Evropski uniji in Združenem kraljestvu.

- (5) Vendar so moteče spremembe na energetskih trgih EU od februarja 2022 vplivale na delovanje in učinkovitost tradicionalnih mehanizmov oblikovanja cen na veleprodajnem trgu plina, zlasti na referenčno vrednost TTF. Čeprav je bil TTF v preteklosti dober približek cen plina v drugih regijah Evrope, se je od aprila 2022 ločil od cen na drugih vozliščih in mestih trgovanja v Evropi ter od ocenjenih cen za uvoz utekočinjenega zemeljskega plina, ki jih pripravljajo agencije za sporočanje cen. Razlog za to je predvsem dejstvo, da ima plinski sistem severozahodne Evrope posebne infrastrukturne omejitve glede prenosa po plinovodih (zahod–vzhod) in zmogljivosti za ponovno uplinjanje utekočinjenega zemeljskega plina. Te omejitve so bile delno vzrok za splošno zvišanje cen plina od začetka krize v Evropi, potem ko je Rusija začela izsiljevati z energijo. Nenormalna razlika med TTF in drugimi regionalnimi vozlišči v avgustu 2022 kaže, da v trenutnih posebnih tržnih razmerah TTF morda ni dober približek tržnih razmer zunaj severozahodne Evrope, kjer se trgi soočajo z infrastrukturnimi omejitvami. V obdobjih pomanjkanja na trgu severozahodne Evrope lahko na drugih regionalnih trgih zunaj severozahodne Evrope vladajo ugodnejši tržni pogoji in so zato ti trgi neupravičeno prizadeti zaradi indeksacije pogodb s TTF. Čeprav TTF še vedno dosega svoj cilj uravnoteženja ponudbe in povpraševanja v severozahodni Evropi, je treba sprejeti ukrepe za omejitev učinka nenormalnih obdobj previsokih cen TTF na druge regionalne trge v EU. Pomanjkljivosti pri oblikovanju cen lahko v manjši meri obstajajo tudi pri drugih vozliščih.

- (6) Na voljo so različni ukrepi za reševanje težav s sedanjimi mehanizmi oblikovanja cen. Ena od možnosti za evropska podjetja, ki so jih prizadele nedavne motnje na trgu in pomanjkljivosti sistema oblikovanja cen, so ponovna pogajanja o obstoječih pogodbah, ki temeljijo na TTF. Ker imajo referenčne cene, vezane na terminske pogodbe na TTF, drugačen pomen kot v preteklosti in niso nujno reprezentativne za razmere na trgu plina zunaj severozahodne Evrope, lahko nekateri kupci poskušajo rešiti trenutne težave z oblikovanjem cen in referenčno vrednostjo TTF s ponovnimi pogajanjem s svojimi pogodbenimi partnerji, bodisi pod izrecnimi pogoji iz pogodbe bodisi v skladu s splošnimi načeli pogodbenega prava.
- (7) Podobno se lahko uvozna podjetja ali države članice, ki delujejo v njihovem imenu, z mednarodnimi partnerji ponovno pogajajo o obstoječih pogodbah o dobavi ali sklenejo nove pogodbe z ustrežnejšimi formulami za oblikovanje cen, prilagojenimi trenutnim nestanovitnim razmeram. Usklajena nabava prek informacijskega orodja, vzpostavljenega z Uredbo (EU) [XXXX/2022], lahko ponudi priložnosti za znižanje cene uvožene energije, s čimer se zmanjša potreba po posredovanju na trgu.
- (8) Poleg tega Direktiva 2014/65/EU že vključuje nekatere zaščitne ukrepe za omejitev obdobj izjemne nestanovitnosti, na primer z zahtevo, da je treba na reguliranih trgih vzpostaviti kratkoročne sisteme za prekinitev trgovanja, ki v ta namen omejujejo izjemno zvišanje cen v nekaterih časovnih obdobjih. Mehanizem obvladovanja nestanovitnosti znotraj dneva, uveden s členi 15 do 17 Uredbe Sveta (EU) [XXXX/2022], prispeva k omejevanju izjemne nestanovitnosti cen na trgih izvedenih finančnih instrumentov na energijo znotraj dneva. Vendar ti mehanizmi delujejo le kratkoročno in niso namenjeni preprečevanju, da bi tržne cene dosegle določene previsoke ravni.

- (9) Zmanjšanje odjema je še en pomemben element za reševanje problema skrajnih nenadnih porastov cen. Zmanjšanje odjema plina in električne energije ima lahko blažilni učinek na tržne cene in s tem prispeva k ublažitvi težav z nenormalno visokimi cenami plina. Ta uredba bi zato morala v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 21. oktobra 2022 zagotavljati, da sprožitev mehanizma ne bo povzročila večje porabe plina.
- (9a) Poleti 2022 so prizadevanja subjektov, ki jih subvencionira država, za nakup plina za skladiščenje brez upoštevanja učinka neusklajenih nakupov na cene prispevala k zvišanju referenčnih vrednosti, zlasti cen TTF. Boljše usklajevanje držav članic, ki za nakup plina za polnjenje podzemnih skladišč, uporabljajo subjekte, ki se financirajo z državnimi sredstvi, kjer je to primerno, je zato pomembno, da se preprečijo izjemna zvišanja cen v prihodnosti. Uporaba mehanizma za skupno nabavo, vzpostavljenega z Uredbo XXXX/2022, ima lahko pomembno vlogo pri omejevanju obdobj previsokih cen plina v zvezi s tem.
- (10) Čeprav so zato na voljo obstoječi ukrepi za obravnavo nekaterih elementov, ki povzročajo težave z oblikovanjem cen na trgih plina, ti ukrepi ne zagotavljajo takojšnje in dovolj zanesljive rešitve za trenutne težave.
- (11) Zato je treba s takojšnjim učinkom vzpostaviti začasni popravni mehanizem za trg za transakcije z zemeljskim plinom na glavnih trgih za izvedene finančne instrumente TTF in izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, z zapadlostjo med enim mesecem in enim letom vnaprej kot instrument za preprečevanje obdobj previsokih cen plina.

- (12) Evropski svet je v sklepih z dne 21. oktobra 2022 Komisijo pozval, naj nujno predloži predlog za začasni dinamični cenovni razpon za transakcije z zemeljskim plinom, ob upoštevanju zaščitnih ukrepov iz člena 23(2) predloga Komisije za uredbo Sveta o krepitvi solidarnosti z boljšim usklajevanjem nabave plina, čezmejno izmenjavo plina in zanesljivimi referenčnimi vrednostmi cen z dne 18. oktobra 2022.
- (13) Naslednje zaščitne ukrepe bi bilo treba po eni strani upoštevati pri oblikovanju popravnega mehanizma za trg, po drugi strani pa bi jih bilo treba uporabiti za zagotovitev, da se morebitna sprožitev popravnega mehanizma za trg zaključi, če pogoji za njegovo sprožitev niso več izpolnjeni ali če na trgu nastopijo nenamerne motnje[...]: uporabljati bi ga bilo treba za transakcije z zemeljskim plinom na virtualni trgovalni točki TTF, ki jo upravlja Gasunie Transport Services B.V.; prek dinamičnega cenovnega razpona se lahko na popravljeno promptno ceno TTF vežejo tudi druga vozlišča Unije za trgovanje s plinom; ne bi smel posegati v trgovanje s plinom izven organiziranega trga, ne bi smel ogrožati zanesljivosti oskrbe s plinom v Uniji, odvisen bi moral biti od napredka pri uresničevanju cilja glede prihrankov plina, ne bi smel povzročiti splošnega povečanja porabe plina, zasnovan bi moral biti tako, da ne bo preprečil tržnega pretoka plina znotraj EU, ne bi smel vplivati na stabilnost in pravilno delovanje trgov izvedenih finančnih instrumentov na področju energije in upoštevati bi moral tržne cene plina na različnih organiziranih trgih po vsej Uniji.
- (14) Popravni mehanizem za trg bi moral biti zasnovan tako, da izpolnjuje osnovni merili, in sicer da deluje kot učinkovit instrument proti obdobjem izredno visokih cen plina in da se aktivira le, če cene dosežejo izjemne ravni v primerjavi s svetovnimi trgi, da se preprečijo znatne motnje na trgu in motnje v pogodbah o dobavi, ki bi lahko povzročile resna tveganja za zanesljivost oskrbe.

- (15) Posredovanje s popravnim mehanizmom za trg bi moralo biti omejeno na odpravljanje najpomembnejših pomanjkljivosti pri oblikovanju cen. Poravnalna cena TTF za izvedene finančne instrumente za mesec vnaprej je daleč najbolj razširjena referenčna vrednost v pogodbah o dobavi plina po vsej EU, sledijo pa tiste z zapadlostjo dva meseca in eno leto vnaprej. Vendar lahko preusmeritev trgovanja na izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, povzroči izkrivljanje na energetskih ali finančnih trgih EU, na primer z arbitražo s strani udeležencev na trgu med popravljenimi in nepopravljenimi izvedenimi finančnimi instrumenti v škodo potrošnikov. Izvedene finančne instrumente, povezane z vsemi VTP v Uniji, bi bilo zato treba načeloma vključiti v popravni mehanizem za trg. Vendar je uporaba mehanizma za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, ki niso TTF, zapletena in zahteva dodatno tehnično pripravo. Glede na nujno potrebo po uvedbi popravnega mehanizma za trg za najpomembnejši izvedeni finančni instrument (TTF) bi bilo treba Komisijo pooblastiti, da z izvedbenim aktom opredeli tehnične podrobnosti uporabe popravnega mehanizma za trg za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, in izbiro izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP, ki se lahko izključijo na podlagi vnaprej določenih meril.
- (16) Sprejetje popravnega mehanizma za trg bo trgu poslalo jasno sporočilo, da EU ne bo sprejela previsokih cen, ki so posledica njihovega nepopolnega oblikovanja. Udeležencem na trgu bo tudi zagotovilo zanesljive omejitve trgovanja s plinom ter lahko ustvarilo pomembne ekonomske prihranke podjetjem in gospodinjstvom, ki ne bodo več tako izpostavljena obdobjem previsokih cen energije.

- (17) Mehanizem bi moral vpeljati dinamično varnostno omejitev cene izvedenih finančnih instrumentov od enega meseca do enega leta vnaprej. Dinamična omejitev bi se morala sprožiti, če cena izvedenih finančnih instrumentov doseže vnaprej določeno raven in če zvišanje cen ne ustreza podobnemu zvišanju na ravni regionalnega ali svetovnega trga.
- (17a) Dinamična varnostna omejitev bi zato morala zagotoviti, da se naročila za trgovanje, ki bi bila znatno višja od cen utekočinjenega zemeljskega plina v drugih regijah sveta, ne sprejmejo. Za določitev referenčne cene, ki odraža gibanje cen utekočinjenega zemeljskega plina na svetovni ravni, bi bilo treba uporabiti ustrezne referenčne vrednosti. Referenčna cena bi morala temeljiti na ocenah cen [...] utekočinjenega zemeljskega plina, ki predstavljajo razmere na evropskem trgu in, zaradi posebnega pomena Združenega kraljestva in Azije kot konkurentov na svetovnem trgu utekočinjenega zemeljskega plina, tudi na ustrezni referenčni vrednosti za Združeno kraljestvo in azijske regije. Za razliko od plina iz plinovodov se z utekočinjenim zemeljskim plinom trguje na svetovnem trgu. Zato cene utekočinjenega zemeljskega plina bolje odražajo gibanje cen plina na svetovni ravni in lahko služijo kot merilo za oceno, ali ravni cen na kontinentalnih vozliščih neobičajno odstopajo od mednarodnih cen.

(17aa) Upoštevani vzorec cen utekočinjenega zemeljskega plina bi moral biti dovolj širok, da bi bil informativen, tudi če določena cena utekočinjenega zemeljskega plina na določen dan ne bi bila na voljo. Da bi oblikovali reprezentativno košarico evropskih in mednarodnih cen ter zagotovili, da za subjekte, ki zagotavljajo informacije o cenah, veljajo ustrezni predpisi EU, bi morale ocene cen izbrati agencije za sporočanje, ki so navedene v registru referenčnih vrednosti, vzpostavljenem z Uredbo (EU) 2016/1011. Ker so pravočasne informacije ključne za dinamični tržni popravni mehanizem, bi bilo treba upoštevati samo informacije o cenah, ki jih predložijo subjekti, ki predložijo informacije, ki se nanašajo na dan objave. Da bi ACER lahko izvajal svoje naloge nadzora trga v skladu s to uredbo in pravočasno izračunal referenčno ceno, je treba od agencij za sporočanje, ki objavljajo ocene cen, zahtevati, da ocene predložijo ACER že do 21.00 po srednjeevropskem času, če so na voljo, da lahko ACER objavi referenčne cene pred koncem dneva; medtem ko se take obveznosti sporočanja nanašajo le na obstoječe podatke in ne pomenijo znatnega dodatnega bremena za agencije za sporočanje, ter so pogoste pri regulaciji energetskega in finančnega trga, bi moral ACER zagotoviti zaupno obravnavo prejetih informacij, zaščititi vse pravice intelektualne lastnine, povezane z informacijami, in jih uporabljati izključno za regulativne namene. ACER bi moral imeti možnost, da izda smernice o obliki, v kateri je treba zagotoviti ustrezne podatke.

(17 ab) Zaradi visoke likvidnosti je primerno vključiti tudi izvedene finančne instrumente z najkrajšo dospelostjo, povezane z UK National Balancing Point. Dnevna ocena cen, ki jo izvaja ACER v skladu s členom 18 Uredbe (EU) XXXX/2022, bi morala biti del košarice ocen cen utekočinjenega zemeljskega plina.

- (17b) Čeprav so referenčne vrednosti, ki se upoštevajo za referenčno ceno, dober približek za svetovna gibanja cen utekočinjenega zemeljskega plina, ne morejo preprosto nadomestiti cen izvedenih finančnih instrumentov. Razlog za to je predvsem dejstvo, da referenčna cena odraža cene na drugih lokacijah, ki niso TTF in druge VTP v Uniji. V njih se na primer ne upoštevajo stroški, povezani z morebitno prezasedenostjo infrastrukture, ki nastane ob premiku plina iz terminala za utekočinjeni zemeljski plin na mesto, kjer se nahaja vozlišče TTF. Cene TTF so zato običajno višje od cen, ki se upoštevajo pri referenčni ceni. Razlika je med junijem in avgustom 2022 v povprečju znašala približno 35 EUR/MWh. Poleg tega je za zanesljivost oskrbe ključnega pomena, da se popravljena cena izvedenih finančnih instrumentov TTF določi na dovolj visoki ravni, da je še vedno privlačna za uvoz utekočinjenega zemeljskega plina iz drugih regij po svetu. Kot premijo za zanesljivost oskrbe bi bilo zato treba določiti referenčno ceno za izračun popravljene cene izvedenih finančnih instrumentov TTF. Formula za varnostno omejitev bi morala biti popolnoma dinamična, temeljiti bi morala na dinamično razvijajoči se košarici cen, ki odraža cene na svetovnem trgu, in določeni varnostni rezervi, s čimer bi se zagotovilo, da zanesljivost oskrbe ni ogrožena. Dinamična varnostna omejitev se lahko spreminja vsak dan na podlagi razvoja svetovnih cen, ki jih vsebuje košarica.
- (17c) Varnostna omejitev ne bi smela biti statična, temveč bi se morala prilagajati dinamično in na dnevni ravni. Objava dnevne poravnalne cene omogoča, da omejitev ostane v skladu z razvojem trga utekočinjenega zemeljskega plina in da se ohrani proces oblikovanja cen na borzah ter ublažijo morebitni učinki na pravilno delovanje trgov izvedenih finančnih instrumentov. Dinamična zasnova varnostne omejitve bo tudi zmanjšala tveganja za centralne nasprotne stranke in omejila vpliv na udeležence na terminskih trgih, kot so klirinški člani in njihove stranke. Varnostna omejitev ne bi smela popravljati tržnih cen pod določeno mejo.
- (18) Ko se sproži popravni mehanizem za trg, bi morali finančni regulatorji, ACER in organi, pristojni za konkurenco, posebej pozorno spremljati trge izvedenih finančnih instrumentov na področju plina in energije, da bi se izognili morebitnim tveganjem, da bi dinamična omejitev cene za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti za en mesec do eno leto vnaprej povzročila[...] nezakonito dogovarjanje med dobavitelji zemeljskega plina ali trgovci z njim.

- (19) Popravni mehanizem za trg bi moral biti začasne narave in bi se smel sprožiti le za omejitev obdobj izjemno visokih cen zemeljskega plina, ki poleg tega niso povezane s cenami na drugih borzah plina. V ta namen morata biti za delovanje popravnega mehanizma za trg izpolnjena kumulativna pogoja.
- (20) Popravni mehanizem za trg bi se smel sprožiti le tedaj, kadar poravnalne cene izvedenih finančnih instrumentov z najkrajšo dospelostjo dosežejo vnaprej določeno izjemno visoko raven, da se zagotovi, da mehanizem odpravlja tržne primanjkljaje in ne vpliva bistveno na povpraševanje in ponudbo ter normalno določanje cen. Če omejitev ne bi bila dovolj visoka, bi lahko udeležencem na trgu preprečila, da bi učinkovito zavarovali svoja tveganja, saj bi to lahko škodovalo oblikovanju zanesljivih cen za produkte z datumom dobave v prihodnosti in delovanju trgov izvedenih finančnih instrumentov. Če bi se mehanizem sprožil za umetno zniževanje cen, namesto da bi odpravil motnje v delovanju trga, bi to imelo resne negativne posledice za udeležence na trgu, vključno z energetske podjetji, ki bi se lahko srečevali s težavami pri izpolnjevanju pozivov h kritju in likvidnostnimi omejitvami, kar bi lahko povzročilo insolventnost. Nekaterim akterjem na trgu [...] (zlasti manjšim [...]) bi se lahko preprečilo, da bi zavarovali svoje pozicije, kar bi še povečalo nestanovitnost na promptnih trgih, to pa bi lahko privedlo do večjih porastov cen. Glede na velik obseg trgovanja bi takšen razvoj pomenil očitno tveganje za gospodarstvo, kar bi zasnova ukrepa morala preprečiti. Na podlagi preteklih izkušenj, kakršna je bila izjemna rast cen, zabeležena v avgustu 2022, bi bilo zato treba določiti ravni cen, pri katerih bi se moral sprožiti popravni mehanizem za trg. Razpoložljivi podatki kažejo, da so se poleti 2022 cene za mesec vnaprej za izvedene finančne instrumente TTF povzpele nad 180 EUR[...]/MWh. Popravni mehanizem za trg je namenjen preprečevanju nenormalno visokih cen, kot smo jim bili priča prejšnje poletje.

- (21) Poleg tega bi se popravni mehanizem za trg smel sprožiti le tedaj, kadar cene TTF dosežejo ravni, ki so znatno in nenormalno visoke v primerjavi s cenami utekočinjenega zemeljskega plina, ki odražajo gibanja na svetovnem trgu. Če bi se cene na svetovnih trgih zviševale enako hitro in na isti ravni kot cene TTF, bi lahko sprožitev popravnega mehanizma za trg ovirala nabavo zalog na svetovnih trgih, kar bi lahko povzročilo tveganja za zanesljivost oskrbe. Zato bi se popravni mehanizem za trg smel sprožiti le v primerih, ko so cene TTF znatno in dlje časa višje od cen na svetovnih trgih. Če bi se razlika do cen TTF zmanjšala ali izginila, bi se mehanizem moral deaktivirati, da se prepreči tveganje za zanesljivost oskrbe.

(24) Zaradi popolne skladnosti z Uredbo Sveta (EU) 2022/1369 in cilji glede zmanjšanja povpraševanja iz navedene uredbe bi morala imeti Komisija možnost, da začasno prekine izvajanje mehanizma, če to negativno vpliva na napredek pri doseganju ciljnih prihrankov plina na podlagi člena 3 Uredbe Sveta (EU) 2022/1369 ali če povzroči splošno povečanje porabe plina za 15 % v enem mesecu ali za 10 % v dveh zaporednih mesecih v primerjavi z ustrezno povprečno porabo v primerljivih mesecih v preteklih letih. Za odpravo regionalnih razlik ali razlik na ravni Unije, ki so posledica sezonske narave, vremenskih sprememb in drugih dejavnikov, kot je kriza zaradi COVID-19, bi bilo treba porabo plina meriti glede na porabo v petih letih pred datumom začetka veljavnosti te uredbe v skladu s pristopom iz Uredbe Sveta (EU) 2022/1369 ter [...] na podlagi podatkov o porabi plina in zmanjšanju povpraševanja, prejetih od držav članic na podlagi člena 8 Uredbe Sveta (EU) 2022/1369. Blažilni učinek na cene zemeljskega plina, ki ga lahko povzroči popravni mehanizem za trg, ne bi smel umetno spodbujati porabe zemeljskega plina v EU do te mere, da bi to škodovalo potrebnim prizadevanjem za zmanjšanje odjema zemeljskega plina v skladu s cilji zmanjšanja povpraševanja iz členov 3 in 5 Uredbe Sveta (EU) 2022/1369 ter členov 3 in 4 Uredbe (EU) 2022/1854. Komisija bi morala zagotoviti, da sprožitev mehanizma ne bo upočasnila napredka držav članic pri doseganju njihovih ciljev glede prihrankov energije.

- (26) Glede na raven posega lahko popravni mehanizem za trg vključuje finančna in pogodbeni tveganja ter tveganja za zanesljivost oskrbe. Stopnja tveganja je odvisna od pogostosti proženja mehanizma in lahko zato vpliva na normalno delovanje trga. Nižji kot je prag za posredovanje, pogostejše se bo sprožil mehanizem, zato je verjetneje, da se bo tveganje uresničilo. Zato bi bilo treba pogoje za sprožitev mehanizma določiti na ravni, povezani z nenormalnimi in izredno visokimi ravnmi cene TTF za mesec vnaprej, hkrati pa zagotoviti, da je sprožitev mehanizma učinkovit instrument proti obdobjem izjemno visokih cen plina, ki ne odražajo dogajanja na mednarodnih trgih.
- (27) Pomembno je, da je mehanizem zasnovan tako, da ne spreminja temeljnega pogodbenega ravnovesja pogodb o dobavi plina, temveč obravnava primere nenormalnega dogajanja na trgu. Če so sprožilci za posredovanje določeni na ravni, na kateri odpravljajo obstoječe težave z oblikovanjem cen, in niso namenjeni poseganju v ravnovesje med povpraševanjem in ponudbo, se lahko tveganje, da se zaradi mehanizma ali njegove sprožitve spremeni pogodbeno ravnovesje obstoječih pogodb, zmanjša na najmanjšo možno mero.
- (28) Da bi bil zagotovljen takojšnji učinek popravnega mehanizma za trg, bi se morala dinamična omejitev trgovanja sprožiti takoj in samodejno, ne da bi bil potreben nadaljnji sklep Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: ACER) ali Komisije.
- (28a) Za zagotovitev, da se morebitne težave, ki izhajajo iz sprožitve, ugotovijo zgodaj, bi morala Komisija pooblastiti Evropski organ za vrednostne papirje in trge (v nadaljnjem besedilu: ESMA) in ACER, da pripravita poročilo o morebitnih negativnih učinkih mehanizma na finančne in energetske trge ter zanesljivost oskrbe.

(29) ACER bi moral stalno spremljati, ali so pogoji za delovanje popravnega mehanizma za trg plina izpolnjeni. ACER je najprimernejši organ za izvajanje takšnega spremljanja, saj ima pregled nad trgi plina po vsej Uniji in potrebno strokovno znanje o delovanju trgov plina ter je že pooblaščen za spremljanje dejavnosti trgovanja na debelo z energijskimi produkti v skladu z zakonodajo EU. ACER bi zato moral spremljati gibanje poravnalne cene TTF za izvedene finančne instrumente z najkrajšo dospelostjo ter jo primerjati z referenčno ceno, določeno s povprečno ocenjeno ceno utekočinjenega zemeljskega plina, povezano z evropskimi trgovalnimi vozlišči, da bi se preverilo, ali so izpolnjeni pogoji, ki upravičujejo sprožitev ali deaktivacijo popravnega mehanizma za trg. Ko so izpolnjeni pogoji za sprožitev, bi moral ACER na svojem spletnem mestu takoj objaviti obvestilo, v katerem bi navedel, da so izpolnjeni pogoji za sprožitev mehanizma. Naslednji dan upravljavci reguliranega trga ne bi smeli sprejemati naročil, ki presegajo dinamično omejitev trgovanja, udeleženci na trgu izvedenih finančnih instrumentov TTF pa ne bi smeli predložiti takih naročil. Upravljavci reguliranih trgov in udeleženci na trgu izvedenih finančnih instrumentov TTF bi morali spremljati spletno mesto ACER, na katerem bi morala biti objavljena dnevna referenčna cena. Podobna dinamična omejitev trgovanja bi se morala uporabljati za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, pod pogoji, opredeljenimi v izvedbenem aktu v zvezi z uporabo teh izvedenih finančnih instrumentov.

- (30) Sprožitev popravnega mehanizma za trg lahko povzroči neželene in nepredvidljive učinke na gospodarstvo, vključno s tveganji za zanesljivost oskrbe in finančno stabilnost. Za zagotovitev hitrega odziva v primeru nenamernih motenj na trgu bi bilo treba na podlagi objektivnih meril vključiti učinkovite zaščitne ukrepe, s katerimi bi zagotovili, da se lahko izvajanje mehanizma kadar koli začasno prekine. Če na podlagi rezultatov spremljanja agencije ACER obstajajo konkretni znaki, da bo verjetno prišlo do popravka na trgu, bi Komisija morala imeti možnost, da od ESMA, ACER ter po potrebi ENTSG in koordinacijske skupine za plin zahteva mnenje o vplivu morebitnega popravka trga na zanesljivost oskrbe, pretoke znotraj EU in finančno stabilnost, da bi lahko po potrebi hitro začasno prekinila izvajanje popravnega mehanizma za trg s strani ACER.
- (31) Poleg dnevnega pregleda o tem, ali so pogoji za dinamično omejitev trgovanja še vedno izpolnjeni, bi bilo treba vključiti dodatne zaščitne ukrepe, da se preprečijo nenamerne motnje na trgu.
- (32) Dinamična omejitev trgovanja ne bi smela vplivati na posle zunaj organiziranega trga (v nadaljnjem besedilu: OTC), saj bi njihova vključitev povzročila resne težave pri spremljanju in bi lahko povzročila težave z zanesljivostjo oskrbe. Vendar bi se moral uporabljati mehanizem pregleda za oceno, ali bi izključitev poslov OTC lahko povzročila znatne premike trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti na trge OTC, kar bi ogrozilo stabilnost finančnih ali energetskih trgov.
- (33) Popravni mehanizem za trg bi se moral samodejno deaktivirati, če njegovo delovanje ni več upravičeno zaradi razmer na trgu zemeljskega plina. Razen v primeru motenj na trgu bi bilo treba mehanizem prenehati uporabljati šele po določenem obdobju, da se preprečijo pogoste sprožitve in prenehanja uporabe. Popravni mehanizem za trg bi se zato moral samodejno deaktivirati po dvajsetih dneh, če dinamična omejitev trgovanja za določeno obdobje znaša 180 EUR. Kar se tiče sprožitve, pa za deaktivacijo mehanizma ne bi smela biti potrebna ocena ACER ali Komisije, temveč bi se moralo izvesti samodejno, ko so izpolnjeni pogoji.

- (33a) Če se oskrba s plinom znatno zmanjša in če oskrba s plinom ni tolikšna, da bi zadostila preostalo povpraševanje po plinu, lahko Komisija v skladu s členom 12(1) Uredbe (EU) 2017/1938 razglasi izredne razmere na regionalni ravni ali ravni Unije na zahtevo ene države članice, ki je razglasila izredne razmere, in razglasi izredne razmere na regionalni ravni ali ravni Unije, če dve ali več držav članic razglasi izredne razmere. Da se prepreči, da bi nadaljnja sprožitev popravljalnega mehanizma za trg povzročila težave z zanesljivostjo oskrbe, bi se moral mehanizem samodejno deaktivirati v primeru, ko Komisija razglasi izredne razmere na regionalni ravni ali ravni Unije.
- (34) Ključnega pomena je, da popravni mehanizem za trg vključuje učinkovit instrument, ki na podlagi objektivnih meril takoj in kadar koli ukine dinamično varnostno omejitev, če bi ta povzročila resne motnje na trgu, ki bi vplivale na zanesljivost oskrbe in tokove znotraj EU.
- (35) Ker je pomembno temeljito oceniti vse zaščitne ukrepe, ki jih je treba upoštevati pri ocenjevanju morebitne začasne prekinitve izvajanja popravnega mehanizma za trg, bi bilo treba izvajanje popravnega mehanizma za trg začasno prekiniti s sklepom Komisije. Pri sprejemanju sklepa, ki bi ga bilo treba sprejeti brez nepotrebnega odlašanja, bi morala Komisija zlasti oceniti, ali nadaljnja uporaba dinamične omejitve trgovanja ogroža zanesljivost oskrbe Unije, jo spremljajo zadostna prizadevanja za zmanjšanje odjema, preprečuje tržne tokove plina znotraj Unije, negativno vpliva na trge izvedenih finančnih instrumentov na področju energije, upošteva tržne cene plina na različnih organiziranih trgih po Uniji in ali lahko negativno vpliva na obstoječe pogodbe o dobavi plina. V takih primerih bi morala Komisija z izvedbenim sklepom sprejeti odločitev o začasni prekinitvi popravnega mehanizma za trg. Glede na potrebo po hitrem odzivu se od nje ne bi smelo zahtevati, da ukrepa v skladu s postopkom v odboru.

- (36) Popravni mehanizem za trg ne bi smel ogroziti zanesljivosti oskrbe Unije s plinom z omejevanjem cenovnih signalov, ki so bistveni za privabljanje potrebnih dobav plina in pretok plina znotraj EU. Dobavitelji plina lahko dejansko zadržijo dobavo, ko se sproži popravni mehanizem za trg, da bi povečali dobiček s prodajo takoj po prenehanju uporabe omejitev. V primeru, da mehanizem povzroči tveganja za zanesljivost oskrbe s plinom v Uniji, vendar niso razglāšene izredne razmere na regionalni ravni ali ravni Unije, bi morala Komisija mehanizem nemudoma začasno prekiniti. Elementa, ki ju je treba upoštevati pri oceni tveganj za zanesljivost oskrbe, bi morala vključevati potencialno znatno odstopanje enega od sestavnih delov referenčne cene na podlagi člena 2(2) v primerjavi s preteklim trendom in znatno zmanjšanje četrletnega uvoza utekočinjenega zemeljskega plina v Unijo v primerjavi z enakim četrletjem preteklega leta;
- (36a) Ker so neovirani čezmejni pretoki plina med državami članicami bistven element zanesljivosti oskrbe v Uniji, bi se morala sprožitve popravnega mehanizma za trg prav tako začasno prekiniti, če bi neupravičeno omejeval čezmejne pretoke plina na notranjem trgu in s tem ogrožal zanesljivost oskrbe Unije s plinom.
- (37) Popravni mehanizem za trg ne bi smel zmanjšati vloge, ki jo imajo cenovni signali na notranjem trgu plina v Uniji, in preprečevati tržnih tokov plina znotraj Unije, saj je bistveno, da zemeljski plin še naprej teče tja, kjer je najbolj potreben.

(38) Popravni mehanizmi za trg ne bi smeli neupravičeno ogroziti nadaljnjega pravilnega delovanja trgov izvedenih finančnih instrumentov na energijo. Ti trgi imajo ključno vlogo pri omogočanju udeležencem na trgu, da zavarujejo svoje pozicije, da bi lahko obvladovali tveganja, zlasti v zvezi z nestanovitnostjo cen. Poleg tega lahko cenovni posegi prek popravnega mehanizma za trg povzročijo znatne finančne izgube za udeležence na trgih izvedenih finančnih instrumentov. Glede na velikost trga plina v Uniji lahko takšne izgube vplivajo ne le na specializirane trge izvedenih finančnih instrumentov, temveč imajo lahko znatne posredne učinke na druge finančne trge. Cenovni posegi bi lahko zaradi negotovosti povzročili tudi škodljivo povečanje pozivov h kritju. Znatno povečanje pozivov h kritju bi lahko povzročilo velike finančne in likvidnostne izgube za udeležence na trgu, kar bi povzročilo neizpolnjevanje obveznosti klirinškega člana ali končne stranke. Zadevni udeleženci na trgu bi morali ravnati v dobri veri in ne bi smeli neupravičeno spreminjati postopkov za upravljanje tveganj, ki bi povzročili povečanje pozivov h kritju, zlasti če niso v skladu z običajnimi tržnimi postopki. Zato bi morala Komisija nemudoma začasno prekiniti izvajanje popravnega mehanizma za trg, če bi ta ogrozil pravilno delovanje trga izvedenih finančnih instrumentov, na primer kadar povzroči znatno zmanjšanje poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF v Uniji ali znatne premike trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF na mesta trgovanja zunaj EU. V zvezi s tem je pomembno, da Komisija upošteva razpoložljivo strokovno znanje ustreznih organov Unije. Evropski organ za vrednostne papirje in trge je neodvisen organ, ki prispeva k zaščiti stabilnosti finančnega sistema EU, zlasti s spodbujanjem stabilnih in urejenih finančnih trgov, kot so trgi izvedenih finančnih instrumentov. Komisija bi zato morala upoštevati poročila ESMA o teh vidikih. Poleg tega bi morala Komisija upoštevati morebitne nasvete Evropske centralne banke (ECB) v zvezi s stabilnostjo finančnega sistema v skladu s členom 127(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in členom 25.1 Protokola IV k PDEU. Glede na nestanovitnost finančnih trgov in potencialno velik vpliv tržnih posegov na njih je pomembno zagotoviti, da lahko Komisija hitro prekine izvajanje popravnega mehanizma za trg. Zato bi bilo treba poročilo ESMA izdati najpozneje 48 ur po zahtevi Komisije ali v nujnih primerih v istem dnevu.

- (39) Popravni mehanizem za trg bi moral biti zasnovan tako, da bi obravnaval le izjemna povišanja cen plina, ki jih povzročijo pomanjkljivosti v mehanizmu oblikovanja cen, in kot tak ne bi smel vplivati na veljavnost obstoječih pogodb o dobavi plina. Vendar bi morala Komisija v primerih, ko ACER ali Komisija ugotovi, da sprožitev popravnega mehanizma za trg negativno vpliva na obstoječe pogodbe o dobavi, njegovo izvajanje začasno prekiniti.
- (40) Pri zasnovi mehanizma in možnostih za začasno prekinitve njegove uporabe bi bilo treba upoštevati, da lahko trgovci z zemeljskim plinom trgovino z zemeljskim plinom preselijo v regije zunaj Unije, s čimer se učinkovitost popravnega mehanizma za trg zmanjša. To bi se na primer zgodilo, če bi trgovci začeli trgovati s plinom zunaj organiziranega trga, kar je manj pregledno, manj podvrženo regulativnemu nadzoru in pomeni večje tveganje neizpolnjevanja obveznosti udeleženih strani. To bi veljalo tudi, če bi trgovci, katerih zavarovanje pred tveganjem je lahko omejeno s popravnim mehanizmom za trg, iskali zavarovanja pred tveganji v drugih jurisdikcijah, zaradi česar bi morala klirinška nasprotna stranka ponovno uravnotežiti denarne pozicije izvedenih finančnih instrumentov, da bi odražale omejeno poravnalno ceno, kar bi sprožilo pozive h kritju.
- (41) ACER, ESMA, Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za plin (v nadaljnjem besedilu: ENTSOG) in koordinacijska skupina za plin, ustanovljena z Uredbo (EU) 2017/1938, bi morale pomagati Komisiji pri spremljanju popravnega mehanizma za trg.

- (41a) Komisija bi morala imeti pri opravljanju svojih nalog v skladu s to uredbo tudi možnost, da se v skladu z vlogo ECB na podlagi člena 127(5) PDEU posvetuje z ECB in jo zaprosi za nasvet, da bi prispevala k nemotenemu vodenju politik v zvezi z bonitetnim nadzorom kreditnih institucij in stabilnostjo finančnega sistema ter v skladu s členom 25.1 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke svetovala Komisiji in se z njo med drugim posvetovala o področju uporabe in izvajanju zakonodaje Unije v zvezi z bonitetnim nadzorom kreditnih institucij in stabilnostjo finančnega sistema. Postopek posvetovanja z ECB bi moral biti organiziran tako, da po potrebi omogoča hitro začasno prekinitev izvajanja popravnega mehanizma za trg.
- (41b) Glede na to, da je nujno treba rešiti težave, zlasti pri določanju cen izvedenih finančnih instrumentov TTF v Uniji, je ključno, da se popravni mehanizem za trg hitro začne izvajati. ESMA in ACER bi morala izvesti oceno učinkov popravnega mehanizma za trg (v nadaljnjem besedilu: ocena učinkov), s katero bi se preučilo, ali bi lahko hitro izvajanje imelo nenamerne negativne posledice za finančne ali energetske trge ali za zanesljivost oskrbe. Oceno učinkov bi bilo treba Komisiji predložiti že do 1. marca 2023. Zlasti bi bilo treba analizirati elemente, potrebne za izvedbeni akt o načinih za razširitev popravnega mehanizma za trg na izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, in preveriti, ali so ključni elementi popravnega mehanizma za trg še vedno ustrezni glede na razvoj dogodkov na finančnem in energetske trgu ter v zvezi z zanesljivostjo oskrbe. ESMA in ACER najpozneje do 23. januarja 2023 objavita predhodno poročilo o podatkih v zvezi z uvedbo popravnega mehanizma za trg. Komisija bi morala ob upoštevanju rezultatov ocene učinkov po potrebi predlagati spremembo te uredbe brez nepotrebnega odlašanja, da bi se prilagodila izbira produktov, ki jih zajema popravni mehanizem za trg.

- (42) Komisija lahko na podlagi ocene učinkov ali po tržnem dogodku ali sklepu o začasni prekinitvi izvajanja[...] ali glede na dogajanje na trgu in stanje zanesljivosti oskrbe predlaga tudi druge spremembe te uredbe.
- (42a) Da bi ohranili dobro delovanje trgov izvedenih finančnih instrumentov, zlasti postopkov za upravljanje tveganj centralnih klirinških nasprotnih strank, in čim bolj zmanjšali potrebo po pozivu k dodatnemu kritju kot zavarovanju, bi bilo treba strankam omogočiti, da na urejen način izravnajo ali zmanjšajo pozicije na trgu izvedenih finančnih instrumentov TTF, če to želijo. Zato se dinamična omejitev trgovanja ne bi smela uporabljati za pogodbe, sklenjene pred začetkom veljavnosti te uredbe, niti za posle, ki udeležencem na trgu omogočajo, da izravnajo ali zmanjšajo pozicije, ki izhajajo iz pogodb o izvedenih finančnih instrumentih TTF, sklenjenih pred začetkom veljavnosti te uredbe.
- (42b) Centralne klirinške nasprotne stranke imajo ključno vlogo pri zagotavljanju pravilnega delovanja trgov za izvedene finančne instrumente TTF, ker zmanjšujejo tveganje nasprotne stranke. Zato je nujno, da popravni mehanizem za trg ne ovira dejavnosti centralnih klirinških nasprotnih strank, zlasti pri upravljanju pozicij, ki ne izpolnjujejo obveznosti. V ta namen se dinamična omejitev trgovanja ne bi smela uporabljati za posle, izvedene v okviru postopka upravljanja neizpolnjenih obveznosti, ki ga organizira centralna klirinška nasprotna stranka.

- (43) Popravni mehanizem za trg je potreben in sorazmeren za doseganje cilja popravkov previsokih cen plina TTF in cen izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP. Vse države članice so zaskrbljene zaradi posrednih učinkov hitre rasti cen, kot so naraščajoče cene energije in inflacija. Kar zadeva pomanjkljivosti sistema oblikovanja cen, imajo te v različnih državah članicah različno vlogo, saj so zvišanja cen v nekaterih državah članicah (npr. srednjeevropskih državah članicah) bolj reprezentativna kot v drugih državah članicah (npr. državah članicah na obrobju ali z drugimi možnostmi dobave). Da bi se izognili razdrobljenim ukrepom, ki bi lahko razdelili povezani trg plina v Uniji, je potrebno skupno ukrepanje v duhu solidarnosti. To je tudi bistveno za zagotovitev zanesljivosti oskrbe v Uniji. Poleg tega skupni zaščitni ukrepi, ki so morda bolj potrebni v državah članicah brez alternativnih možnosti dobave kot v državah članicah z več alternativami, zagotavljajo usklajen pristop kot izraz solidarnosti na področju energije. Čeprav se finančna tveganja in koristi med različnimi državami članicami zelo razlikujejo, je popravni mehanizem za trg kompromis v duhu solidarnosti, v katerem se vse države članice strinjajo, da bodo prispevale k popravkom trga in sprejele enake omejitve pri oblikovanju cen, čeprav se stopnja nepravilnega delovanja mehanizma oblikovanja cen in finančni učinki cen izvedenih finančnih instrumentov na gospodarstvo v različnih državah članicah razlikujejo. Popravni mehanizem za trg bi zato okrepil solidarnost Unije pri izogibanju previsokim cenam, ki so za številne države članice nevzdržne celo v kratkih obdobjih. Predlagani ukrep bo v duhu solidarnosti pomagal zagotoviti, da bodo lahko dobavitelji plina iz vseh držav članic plin nabavljali po razumnih cenah.
- (44) Zaradi nestanovitnega in nepredvidljivega stanja na trgu plina ob vstopu v zimsko sezono je pomembno zagotoviti, da bo popravni mehanizem za trg mogoče uporabiti čim prej, če bodo izpolnjeni pogoji za njegovo sprožitev. Ta uredba bi torej morala začeti veljati 1. februarja. Dinamična omejitev trgovanja bi se morala uporabljati od 15. februarja. Obveznost ESMA in ACER, da predložita predhodno poročilo o podatkih, bi se morala uporabljati retroaktivno od 1. januarja, da se zahtevane informacije pridobijo pravočasno –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

**POGLAVJE I – PREDMET UREJANJA, PODROČJE UPORABE IN OPREDELITVE
POJMOV**

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

S to uredbo se vzpostavlja začasni popravni mehanizem za trg za naročila, oddana za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF in izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z virtualnimi trgovalnimi točkami, v skladu s členom 5c, da se omejijo obdobja previsokih[...] cen plina v Evropski uniji[...], ki ne odražajo cen na svetovnem trgu. .

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (0a) „izvedeni finančni instrument TTF“ pomeni izvedeni finančni instrument na blago, kot je opredeljen v členu 2(1), točka 30, Uredbe (EU) št. 600/2014, s katerim se trguje na reguliranem trgu in katerega osnova je transakcija na virtualni trgovalni točki mehanizma za prenos lastninske pravice (Title Transfer Facility, TTF), ki ga upravlja Gasunie Transport Services B.V.;
- (0b) „izvedeni finančni instrumenti, povezani z drugimi virtualnimi trgovalnimi točkami (VTP)“ pomeni izvedene finančne instrumente na blago, kot so opredeljeni v členu 2(1), točka 30, Uredbe (EU) št. 600/2014, s katerimi se trguje na reguliranem trgu in katerih osnova je transakcija na virtualni trgovalni točki za plin v Uniji;
- (0c) „virtualna trgovalna točka (VTP)“ pomeni nefizično točko za trgovanje v sistemu vstopa/izstopa, kjer se plini izmenjujejo med prodajalcem in kupcem, ne da bi bilo treba rezervirati prenosne ali distribucijske zmogljivosti;

- (1) „izvedeni finančni instrument TTF z najkrajšo dospelostjo“ pomeni izvedeni finančni instrument TTF z najbližjim datumom izteka med izvedenimi finančnimi instrumenti z enomesečno zapadlostjo, s katerimi se trguje na določenem reguliranem trgu;
- (1a) „izvedeni finančni instrument TTF z enoletno dospelostjo“ pomeni izvedeni finančni instrument TTF z najbližjim datumom izteka med izvedenimi finančnimi instrumenti z dvanajstmesečno zapadlostjo, s katerimi se trguje na določenem reguliranem trgu;
- (2) „referenčna cena“ pomeni, če je na voljo, povprečno dnevno ceno na podlagi cene:
- iz ocene cen utekočinjenega zemeljskega plina Northwest Europe Marker[...], opredeljene kot dnevno povprečje na „Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)“, ki ga upravlja Platts Benchmark B.V., Nizozemska, in „Northwest Europe des – half-month 2“, ki ga upravlja Argus Benchmark Administration B.V., Nizozemska, s pretvorbo ocen cen utekočinjenega zemeljskega plina v ameriške dolarje (USD) na milijon britanskih termalnih enot v EUR/MWh na podlagi deviznega tečaja Evropske centralne banke za euro in pretvorbenega količnika 1 britanska termalna enota za 0,293071 kilovatnih ur;
 - iz ocene cen LNG Mediterranean Marker, opredeljene kot dnevno povprečje „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)“, ki ga upravlja Platts Benchmark B.V., Nizozemska, in dnevnega povprečja „Iberian peninsula des - half-month 2“, „Italy des - half-month 2“ in „Greece des - half-month 2“, ki ga upravlja Argus Benchmark Administration B.V., Nizozemska, s pretvorbo ocen cen utekočinjenega zemeljskega plina v ameriške dolarje (USD) na milijon britanskih termalnih enot v EUR/MWh na podlagi deviznega tečaja Evropske centralne banke za euro in pretvorbenega količnika 1 britanska termalna enota za 0,293071 kilovatnih ur;

– iz ocene cen LNG Northeast Asia Marker, opredeljene kot dnevno povprečje „LNG Japan/Korea DES 2 Half-Month“, ki ga upravlja Platts Benchmark B.V., Nizozemska, in „Northeast Asia des (ANEA) – half-month 2“, ki ga upravlja Argus Benchmark Administration B.V., Nizozemska, s pretvorbo ocen cen utekočinjenega zemeljskega plina v ameriške dolarje (USD) na milijon britanskih termalnih enot v EUR/MWh na podlagi deviznega tečaja Evropske centralne banke za euro in pretvorbenega količnika 1 britanska termalna enota za 0,293071 kilovatnih ur;

– poravnalne cene izvedenih finančnih instrumentov NBP z najkrajšo dospelostjo, kot jo objavi ICE Futures Europe, Združeno kraljestvo, s pretvorbo centov funta na therm v EUR/MWh na podlagi deviznega tečaja Evropske centralne banke za euro in pretvorbenega količnika 1 therm za 29,3071 kilovatnih ur;

– cene iz dnevne ocene cen, ki jo opravi ACER na podlagi člena 18 Uredbe Sveta (EU) [XXXX/2022];[...]

- (3) „regulirani trg“ pomeni „regulirani trg“, kot je opredeljen v členu 4(1), točka 21, Direktive 2014/65/EU;
- (4) „upravljavec reguliranega trga“ pomeni upravljavca trga, kot je opredeljen v členu 4(1), točka 18, Direktive 2014/65/EU.

POGLAVJE II – POPRAVNI MEHANIZEM ZA TRG

Člen 3

Spremljanje cen

- (0) ACER stalno spremlja razvoj referenčne cene, poravnalne cene izvedenih finančnih instrumentov TTF z najkrajšo dospelostjo in poravnalne cene izvedenih finančnih instrumentov z najkrajšo dospelostjo za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP. V ta namen
- Platts Benchmark B.V. ACER vsak dan najpozneje do [21.00] (po srednjeevropskem času) priglasi dnevne ocene cen utekočinjenega zemeljskega plina za naslednje označevalce: „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)“, „Daily Spot Northwest Europe Marker (NEW)“ in „Japan Korea Marker (JKM)“ ter
 - Argus Benchmark Administration B.V. ACER vsak dan najpozneje do [21.00] (po srednjeevropskem času) priglasi dnevne ocene cen utekočinjenega zemeljskega plina za naslednje označevalce: „Northwest Europe des - half-month 2“, „Iberian peninsula des - half-month 2“, „Italy des - half-month 2“, „Greece des - half-month 2“ in „Northeast Asia des (ANEA) - half-month 2“[...]
- (1) ACER na podlagi informacij, prejetih v skladu z odstavkom 1, vsak dan izračuna dnevno referenčno ceno in jo objavi na svojem spletnem mestu najpozneje do 23.59 po srednjeevropskem času.

Člen 3a

Dogodek za popravek trga

- (1) Popravni mehanizem za trg za poravnalno ceno izvedenih finančnih instrumentov TTF z enoletno dospelostjo se uporablja od 15. februarja 2023. Popravni mehanizem za trg se aktivira z dogodkom za popravek trga, do katerega pride, kadar poravnalna cena izvedenih finančnih instrumentov TTF z najkrajšo dospelostjo, ki jo objavi ICE Endex B.V., Nizozemska:
- (a) tri delovne dni presega 180 EUR/MWh in
 - (b) je za 35 EUR višja od referenčne cene v obdobju iz pododstavka (a).
- (1a) Po sprejetju izvedbenega akta na podlagi člena 5c(1) do dogodka za popravek trga, povezanega z izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z drugimi VTP, pride tudi pod pogoji, določenimi v navedenem izvedbenem aktu na podlagi meril iz člena 5c(2).
- (1b) Kadar ACER ugotovi, da je prišlo do dogodka za popravek trga, na svojem spletnem mestu najpozneje do 23.59 po srednjeevropskem času jasno in vidno objavi obvestilo, da je prišlo do dogodka za popravek trga (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o popravku trga) ter o dogodku za popravek trga obvesti Komisijo, ESMA, Evropsko centralno banko (v nadaljnjem besedilu: ECB) in Svet.
- (1c) Upravljalci reguliranih trgov na trgu izvedenih finančnih instrumentov TTF in udeleženci na trgu izvedenih finančnih instrumentov TTF dnevno spremljajo spletno mesto ACER.

- (1ca) Od dneva po objavi obvestila o popravku trga upravljavci reguliranih trgov ne sprejmejo, udeleženci na trgu izvedenih finančnih instrumentov TTF pa ne predložijo naročil za izvedene finančne instrumente TTF, ki naj bi se iztekli v obdobju od datuma izteka izvedenih finančnih instrumentov TTF z najkrajšo dospelostjo do datuma izteka izvedenega finančnega instrumenta TTF z enoletno dospelostjo s cenami 35 EUR/MWh nad referenčno ceno, ki jo je ACER objavil prejšnji dan (v nadaljnjem besedilu: dinamična omejitev trgovanja). Če je referenčna cena nižja od 145 EUR, ostane dinamična omejitev trgovanja 145 EUR in 35 EUR.
- (1d) Po sprejetju izvedbenega akta na podlagi člena 5c(1) se dinamična omejitev trgovanja uporablja za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, pod pogoji, določenimi v navedenem izvedbenem aktu na podlagi meril iz člena 5c(2).
- (1e) Ko ACER aktivira dinamično omejitev trgovanja, se ta uporablja vsaj 20 delovnih dni, razen če jo Komisija začasno prekine v skladu s členom 5 ali deaktivira v skladu s členom 4(0).

- (3) Da bi lahko Komisija po potrebi hitro začasno prekinila izvajanje popravnega mehanizma za trg s strani ACER, kadar na podlagi rezultatov spremljanja s strani ACER na podlagi člena 3(0) obstajajo konkretni znaki, da bi se lahko kmalu zgodil dogodek za popravek trga na podlagi člena 3a(1)(b), Evropsko centralno banko (v nadaljnjem besedilu: ECB), Evropski organ za vrednostne papirje in trge (v nadaljnjem besedilu: ESMA) ter, kjer je to ustrezno, Evropsko mrežo operaterjev prenosnih sistemov za plin (v nadaljnjem besedilu: ENTSOG) in koordinacijsko skupino za plin, ustanovljeno na podlagi Uredbe (EU) 2017/1938, brez odlašanja pozove, naj zagotovijo oceno o vplivu morebitnega dogodka za popravek trga na zanesljivost oskrbe, pretoke znotraj EU in finančno stabilnost. Pri oceni se upošteva gibanje cen na drugih zadevnih organiziranih trgih, zlasti v Aziji ali ZDA, kot je razvidno iz „Joint Japan Korea Marker“ ali „Henry Hub Gas Price Assessment“, ki ju upravlja Platts Benchmark B.V. in ju objavi S&P Global Inc., New York.
- (7) Komisija lahko po oceni učinka omejitve trgovanja na porabo plina in električne energije ter napredka pri doseganju ciljev glede zmanjšanja povpraševanja iz členov 3 in 5 Uredbe Sveta (EU) 2022/1369 ter členov 3 in 4 Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 predlaga tudi spremembo Uredbe Sveta (EU) 2022/1369, da se prilagodi novim razmeram.
- (8) Če nastopi dogodek za popravek trga, Komisija brez nepotrebnega odlašanja zaprosi ECB za nasvet o tveganju nenamernih motenj za stabilnost in pravilno delovanje trgov izvedenih finančnih instrumentov na energente.

Člen 4

Deaktivacija popravnega mehanizma za trg

- (0) Dinamična omejitev trgovanja iz člena 3a(1ca) in (1d) se deaktivira po 20 delovnih dneh od dogodka za popravek trga v skladu s členom 3a(1e) ali pozneje, če je referenčna cena tri zaporedne delovne dni nižja od 145 EUR/MWh.
- (1) Kadar Komisija razglasi izredne razmere na regionalni ravni ali ravni Unije, zlasti v primeru znatnega poslabšanja stanja oskrbe s plinom, ki povzroči, da oskrba s plinom ne zadostuje za zadovoljitev preostalega povpraševanja po plinu (v nadaljnjem besedilu: omejevanje dostopa), v skladu s členom 12(1) Uredbe (EU) 2017/1938, se dinamična omejitev trgovanja iz člena 3a(1ca) in (1d) deaktivira.
- (2) ACER brez nepotrebnega odlašanja objavi obvestilo na svojem spletnem mestu in Komisijo, ESMA, ECB in Svet uradno obvesti, da je prišlo do dogodka deaktivacije iz odstavka 0 (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o deaktivaciji).

Člen 5

Začasna prekinitev izvajanja popravnega mehanizma za trg

- (0)** ESMA, ACER, koordinacijska skupina za plin in ENTSOG stalno spremljajo učinke dinamične omejitve trgovanja na finančne in energetske trge ter zanesljivost oskrbe v primeru sprožitve popravnega mehanizma za trg.
- (2) Komisija na podlagi spremljanja iz odstavka 0 z izvedbenim sklepom kadar koli začasno prekine izvajanje popravnega mehanizma za trg, kadar se pojavijo nenamerne motnje na trgu ali očitna tveganja takih motenj, ki negativno vplivajo na zanesljivost oskrbe, tokove znotraj EU ali finančno stabilnost (v nadaljnjem besedilu: sklep o začasni prekinitvi). Komisija pri oceni zlasti upošteva, ali sproženi popravni mehanizem za trg:
- (a) ogroža zanesljivost oskrbe Unije s plinom[...]; elementa, ki ju je treba upoštevati pri oceni tveganj za zanesljivost oskrbe, sta potencialno znatno odstopanje enega od sestavnih delov referenčne cene na podlagi člena 2(2) v primerjavi s preteklim trendom in znatno zmanjšanje četrtnega uvoza utekočinjenega zemeljskega plina v Unijo v primerjavi z enakim četrtletjem preteklega leta;

- (b) poteka v obdobju, ko se obvezni cilji glede zmanjšanja povpraševanja na podlagi člena 5 Uredbe (EU) 2022/1369 na ravni Unije ne dosegajo, negativno vpliva na napredek pri uresničevanju cilja prihranka plina na podlagi člena 3 Uredbe (EU) 2022/1369, pri čemer se upošteva, da je treba zagotoviti, da cenovni signali spodbujajo zmanjšanje povpraševanja, ali vodi k splošnemu povečanju porabe plina za 15 % v enem mesecu ali za 10 % v dveh zaporednih mesecih v primerjavi s povprečno porabo za iste mesece v petih zaporednih letih pred datumom začetka veljavnosti te uredbe, in sicer na podlagi podatkov o porabi plina in zmanjšanju povpraševanja, prejetih od držav članic na podlagi člena 8 [...] Uredbe (EU) 2022/1369;
- (c) glede na podatke spremljanja agencije ACER preprečuje pretoke plina znotraj EU na podlagi trga;
- (d) glede na poročilo ESMA o učinku sprožitve popravnega ukrepa za trg in kakršen koli nasvet s strani ECB, za katerega v ta namen zaprosi Komisija, vpliva na stabilnost in pravilno delovanje trgov izvedenih finančnih instrumentov na področju energije, zlasti če povzroči znatno povečanje pozivov h kritju ali znatno zmanjšanje poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF v Uniji v enem mesecu v primerjavi z istim mesecem predhodnega leta ali znaten premik poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF zunaj EU;
- (e) se znatno razlikuje od tržnih cen plina na različnih organiziranih trgih po vsej Uniji ter na drugih zadevnih organiziranih trgih, na primer v Aziji ali ZDA, kot so razvidne iz „Joint Japan Korea Marker“ ali „Henry Hub Gas Price Assessment“, ki ju upravlja Platts Benchmarks B.V., Nizozemska;
- (f) vpliva na veljavnost obstoječih pogodb o dobavi plina, vključno z dolgoročnimi.

- (3) Sklep o začasni prekinitvi se sprejme brez nepotrebnega odlašanja in objavi v Uradnem listu Evropske unije. Z dnem po objavi sklepa o začasni prekinitvi se dinamična omejitev trgovanja iz člena 3a(1ca) in (1d) preneha uporabljati za obdobje, določeno v sklepu o začasni prekinitvi.
- (4) ACER, ESMA, koordinacijska skupina za plin in ENTSOG pomagajo Komisiji pri nalogah na podlagi členov 3a, 4 in 5. Poročilo ESMA na podlagi odstavka (2)(d) se na zaprosilo Komisije izda najpozneje v 48 urah ali v nujnih primerih v istem dnevu.
- (4a) Komisija se lahko pri izvajanju svojih nalog na podlagi členov 3a, 4 in 5 posvetuje z ECB za nasvet o vseh zadevah, povezanih z njeno nalogo na podlagi člena 127(5) PDEU, da bi prispevala k nemotenemu vodenju politik glede bonitetnega nadzora kreditnih institucij in stabilnosti finančnega sistema.

Člen 5a

Poklicna skrivnost

- (1) Za vse zaupne informacije, prejete, izmenjane ali posredovane na podlagi te uredbe, veljajo pogoji poklicne skrivnosti iz odstavka 2.
- (2) Obveznost poklicne skrivnosti velja za vse osebe, ki delajo ali so delale pri ACER ali katerem koli organu ali tržnem podjetju ali fizični ali pravni osebi, na katero je ACER prenesel pooblastila, vključno z revizorji in strokovnjaki, ki jih je ACER pogodbeno zaposlil.
- (3) Informacije, ki so poklicna skrivnost, se ne smejo razkriti nobeni drugi osebi ali organu, razen na podlagi določb prava Unije ali nacionalnega prava.
- (4) Vse informacije, ki si jih pristojni organi izmenjajo na podlagi te uredbe in ki zadevajo poslovne ali operativne razmere in druge gospodarske ali osebne zadeve, se štejejo za zaupne in zanje veljajo zahteve o varovanju poklicne skrivnosti, razen kadar pristojni organ v času posredovanja takih informacij navede, da se lahko razkrijejo, ali kadar je tako razkritje potrebno v sodnem postopku.

Člen 5b
Ocena učinkov

- (0)** ESMA in ACER ocenita učinke popravnega mehanizma za trg na finančne in energetske trge ter na zanesljivost oskrbe, zlasti da preverita, ali so ključni elementi popravnega mehanizma za trg še vedno ustrezni glede na razvoj dogodkov na finančnem in energetskem trgu ter v zvezi z zanesljivostjo oskrbe.
- (0a)** ESMA in ACER v oceni učinkov zlasti opravita analizo meril na podlagi člena 5c(2). Z oceno se zlasti preveri, ali je omejitev na izvedene finančne instrumente TTF privedla do arbitraže s strani udeležencev na trgu med popravljenimi in nepopravljenimi izvedenimi finančnimi instrumenti z negativnim vplivom na finančne ali energetske trge in v škodo potrošnikom.
- (0aa)** ESMA in ACER ocenita tudi, ali:
- je izključitev trgovanja zunaj organiziranega trga (v nadaljnjem besedilu: OTC) iz področja uporabe te uredbe povzročila znatne premike trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF na trge OTC, kar ogroža stabilnost finančnih ali energetskih trgov;
 - in je popravni mehanizem za trg povzročil znatno zmanjšanje poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF v Uniji ali znatne premike trgovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF na mesta trgovanja zunaj Unije.
- ESMA in ACER tudi ocenita, ali je treba pregledati naslednje:
- elemente, ki se upoštevajo pri referenčni ceni na podlagi člena 2(2);
 - pogoje iz člena 3a(1);
 - dinamično omejitev trgovanja iz člena 3a(1c).
- (0a)** Poročila ESMA in ACER na podlagi odstavka 1 se predložijo Komisiji do 1. marca 2023. ESMA in ACER najpozneje do 23. januarja 2023 objavita predhodno poročilo o podatkih v zvezi z uvedbo popravnega mehanizma za trg.

Razširitev na izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP

- (1) Komisija na podlagi ocene iz člena 5b(0) z izvedbenim aktom v skladu s členom 5e(2) najpozneje do 31. marca 2023 opredeli tehnične podrobnosti uporabe popravnega mehanizma za trg za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP.
Če uporaba popravnega mehanizma za trg za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, na finančnih trgih in trgih s plinom povzroči znatne negativne učinke v skladu z merili iz odstavka 2, Komisija nekatere izvedene finančne instrumente izjemoma izključi iz uporabe popravnega mehanizma za trg.
- (2) Komisija izbere tehnične podrobnosti izvajanja ter tiste izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, ki jih bo morda treba izključiti iz popravnega mehanizma za trg, zlasti na podlagi naslednjih meril:
 - a) razpoložljivost informacij o cenah izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP;
 - b) likvidnost izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP;
 - c) vpliv vključitve izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP, na tokove plina znotraj EU in zanesljivost oskrbe;
 - d) vpliv vključitve izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP, na stabilnost finančnih trgov, ob upoštevanju vpliva morebitnih dodatnih kritij kot zavarovanja.

Člen 5d

Pregled

Komisija lahko po potrebi predlaga spremembo te uredbe, da se izvedeni finančni instrumenti, s katerimi se trguje zunaj organiziranega trga (OTC), vključijo v področje uporabe te uredbe ali da se pregledajo elementi, ki se upoštevajo za referenčno ceno na podlagi člena 2(2) – zlasti ob razmisleku o tem, da se tem elementom pripiše različna teža –, pogoji za aktivacijo popravnega mehanizma za trg iz člena 3a(1)(a) in (b) ter dinamična omejitev trgovanja iz člena 3a(1ca). Komisija se pred predložitvijo takega predloga posvetuje z ECB, ESMA, ACER, koordinacijsko skupino za plin, ENTSOG in, kjer je to ustrezno, drugimi zadevnimi deležniki.

Člen 5e

Postopek v odboru

- (1) Komisiji pomaga odbor. Navedeni odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije.
- (2) Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

POGLAVJE III – KONČNE DOLOČBE

Člen 6

Začetek veljavnosti

- (1) Ta uredba začne veljati 1. februarja 2023. Uporablja se od istega dne za obdobje enega leta.

Člen 3a se uporablja od 15. februarja 2023. Člen 5b(0a) se uporablja retroaktivno od 1. januarja 2023.

- (3) Ta uredba se ne uporablja za:
- pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih TTF, sklenjene pred začetkom veljavnosti te uredbe;
 - (b) nakup in prodajo izvedenih finančnih instrumentov TTF, da bi se izravnale ali zmanjšale pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih TTF, sklenjenih pred začetkom veljavnosti te uredbe;
 - (c) nakup in prodajo izvedenih finančnih instrumentov TTF v okviru postopka upravljanja neizpolnjenih obveznosti centralne klirinške nasprotne stranke, vključno s posli izven organiziranega trga, ki so registrirani na reguliranem trgu za namene kliringa.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Strasbourgu,

Za Svet

predsednik/predsednica